

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทของครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา คือ 1) ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาตรี 9 สาขา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อันได้แก่ สาขาการสอนภาษาอังกฤษ สาขาการสอนภาษาญี่ปุ่น สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา สาขาคณิตศาสตร์ศึกษา สาขาการสอนภาษาไทย สาขาสังคมศึกษา สาขาศิลปศึกษา และสาขาพลศึกษา 2) ผู้ปกครองของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด 30 ครอบครัว และ 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2549 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 30 คน เพศชาย 10 คน เพศหญิง 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์บทบาทของครอบครัวในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม แบบสัมภาษณ์บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม แบบวัดการรับรู้บทบาทของครอบครัวในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.83 แบบวัดการรับรู้บทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.80 และแบบวัดพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.89 ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยวิธีเชิงพรรณนา ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สูตรของ Pearson's Product Moment Correlation

ผลการวิจัย

1. บทบาทครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม

1.1 ครอบครัวมีบทบาทในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา โดยการอบรมเลี้ยงดู รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลกับการพัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด คือการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยหรือการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล อบรม

สั่งสอนปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนั้นผู้ปกครองยังเป็นแบบอย่างให้กับลูกเริ่มต้นตั้งแต่การรักษาคำพูด การแต่งกาย ปฏิบัติตามกฎหมาย ฯลฯ

1.2 สถานศึกษามีบทบาทในพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาโดยครูมีการอบรมปลูกฝังเกี่ยวกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม เป็นแบบอย่างในเรื่องการตรงเวลาในการเข้าชั้นเรียน การแต่งกาย การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม มีงานกิจกรรมมอบหมายให้นักเรียนได้ฝึกความรับผิดชอบอยู่เสมอ การจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียน ตัวอย่าง เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการออกค่ายต่าง ๆ และในค่านกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นมักใช้กำลัง และเวลาของตนในการร่วมประกอบกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้แสดงความรับผิดชอบต่อกลุ่มเพื่อน ๆ อยู่เสมอ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้บทบาทของครอบครัวและสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคม

2.1 การรับรู้บทบาทครอบครัวในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 ($r = .66$)

2.2 การรับรู้บทบาทสถานศึกษาในการพัฒนาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .67$)

ABSTRACT

223731

The purposes of the present study included 1) to investigate the role of family and educational institution in the development of students' social responsibility behavior and 2) to investigate the relationship between the family and educational institution's perception of their role in the development of students' social responsibility behavior and the students' social responsibility behavior. The target group consisted of 1) heads of the Faculty of Education, Khon Kaen University's 9 bachelor-degree programs in English Language Instruction, Japanese Language Instruction, Computer Education, Science Education, Mathematics Education, Thai Language Instruction, Social Studies, Art Education and Physical Education. 2) 30 students' parent or guardians who answered the questionnaire, and 3) 30 freshman students of the Faculty of Education, Khon Kaen University in the second semester of the 2006 academic year. The target group was made of 10 male and 20 female students. The tools used for the study included an interview form on the role of the family in the development of students' social responsibility behavior, an interview form on the role of educational institutions in the development of students' social responsibility behavior, a test on the perception of the family's role in the development of students' social responsibility behavior with a reliability of 0.83, a test on the perception of the educational institution's role in the development of students' social responsibility behavior with a reliability of 0.80, and a test on the students' social responsibility behavior with a reliability of 0.89. The collected data consisted of two categories: the qualitative data the results of which were presented in the form of descriptive report and the quantitative data which were analyzed by means of arithmetic mean, percentage, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation.

The findings:

1. The role of the family and educational institutions in the development of students' social responsibility behavior:

1.1 The family plays a role in the development of students' social responsibility behavior through the bringing up of its off-springs. The forms of bringing-up which have the greatest effect on a child's social responsibility behavior included the democratic or reasoning approach and the inculcation in the young the value of social responsibility behavior. Besides, the parents also act as a model of keeping their words, dressing themselves, obeying traffic regulations, etc.

1.2 The educational institutions play a role in the development of students' social responsibility behavior through their instructors' inculcation in the students the social responsibility behavior, their model of entering classroom punctually and in their dresses. Classroom activity was often infused with morality and ethics. Tasks were always assigned for the students to do and be responsible for their completion. Extra-classroom activities were organized for the students to participate in such as community-development camps. As to the matter of being part of peer group, adolescents usually like to spend their time and energy to doing activities with their friends. The institutions should, therefore, always try to organize activities that will allow the students to assume equal responsibility with their friends

2. The relationship between the family and educational institution's perception of their role in the development of social responsibility behavior and social development behavior:

2.1 The family's perception of its role in the development of social responsibility has a significantly positive relationship with the students' social responsibility behavior at the .001 level of significance ($r = .66$).

2.2 The institution's perception of its role in the development of social responsibility has a significantly positive relationship with the students' social responsibility behavior at the .001 level of significance ($r = .67$).